

Oszlopsor-játék

Emlékezés Mészöly Gedeonra

Május 21-én a JATE aulájában a Magyar Nyelvtudományi Társaság és a szegedi József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara ünnepi tudományos ülést rendezett *Mészöly Gedeon születésének 100. évfordulója alkalmából*.

Az ünnepi megemlékezésen *Benkő Loránd* akadémikus, a Magyar Nyelvtudományi Társaság elnöke mondott megnyitó beszédet. *Tolnai Gábor* akadémikus, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság elnöke és *Tóth István* akadémikus, a Magyar Néprajzi Társaság elnöke emlékezett a kiváló nyelvészprofesszorra.

Az ülésszakon kilenc nyelvészeti előadás hangzott el, melynek többsége Mészöly Gedeon tudományos munkásságával foglalkozott.

Az évforduló alkalmából rendezett tudományos ülésszakon zárózt *Deme László* egyetemi tanár, a JATE Nyelvészeti tanszékének vezetője mondott.

BÁLINT SÁNDOR

Bálint Sándor, a József Attila Tudományegyetem nyugalmazott egyetemi tanára 1980. május 10-én közlekedési baleset következtében tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Szegeden született 1904. augusztus 1-én és ebben a városban végezte tanulmányait. A szegedi egyetemen szerzett magyar-történelem szakos középiskolai tanári diplomát. Tanári pályáját a Tanítóképzőben és a Tanárképző Főiskolán kezdte, majd az egyetem néprajzi tanszékére került, 1934-ben lett az etnográfia magántanára, 1947-ben nevezték ki a néprajzi tanszék élére egyetemi tanárnak. Hihetetlen munkabírással, alaposjással tanult, tanított és végezte sokoldalú tudományos kutatómunkáját. Sokat tud s tudni akaró, választott hivatása és közössége iránt szinte az alázatosságig szerény, közvetlen, s éppen e tulajdonságaival magával ragadó egyéniség volt. Fáradhatatlanul gyűjtött, kutatót s tanított mindig mindenre és mindenre figyelve. A magyar és az egyetemes néprajztudomány kivételes tudású művelőjeként ismerték, szerették és tisztelték tanítványai, akiknek a tanszékvezető professzor puritán egyszerűséggel berendezett egyetemi dolgozószobája a tudományok olyan tárházát jelentette, ahová bármikor, bárki bekoportathatót — Sanyi bácsihoz.

Tudományos kutató tevékenysége nyugdíjazása után, 1966-tól teljesebben ki. Kora gyermekkorától szinte fanatikusan kötődött Szegedhez. Egyetemi előadásain sokszor elmondta, azt szeretné, hogy ami szegedi, az az óvé is legyen — azért, hogy továbbadhassa. Mindent ismerni, tudni akart, szeretett városáról és népéről; hogy sok-sok tudományos közleményben, könyvekben

összefoglalva a szegedi népi műveltséget, annak hagyományaihoz méltó módon helyezze el a magyar és az egyetemes folklórban. Mindig tisztá forrásból merítve, fáradságot nem ismerve gyűjtötte a szegedi népet jellemzőit, minden apró részletre figyelve, a beavatottak biztonsgával választva ki és rendszerezve annak igazi értékeit. 1957-ben megjelent kétkötetes Szegedi szótárát joggal minősítik a város népelete és művelődéstörténete enciklopédiájának. Megjelent könyvei, a Szeged városa (1959), A szegedi paprika (1962), A szegedi nép (1968), Szegedi példabeszédek és jeles mondások (1972), Szeged reneszánszkori műveltsége (1975), Tombác János meséi, (1975), és számos tanulmánya foglalja össze sokoldalú tudományos kutatásainak eredményeit. „A legszögdedibb szögded” életművének koronája A szögdedi nemzet című háromkötetes munkája, amiben összefoglalta mindazt, amit élő és írott források alapján tudni lehet a szegedi népeletről. Tevékenységének másik vonalán a magyar szakrális néprajz terén jelentős művekkel — Népünk ünnepei (1938), Karácsony, húsvét, pünkösd (1976), Ünnepi kalendárium (1977) — járult hozzá a magyar népi hitélet feltáráshoz.

A szegedi népet jellemzőit, történetét, az Alföld néprajzát s a vallási néphagyományokat kutatta élete utolsó pillanataig minden újra fogékony, érzékeny lélekkel, mindenütt a forrásokig visszanyúló alaposjással. Munkásságának sokrétűségét és jelentőségét a magyar etnográfia általa kimagasló művekkel gazdagított tárháza, közvetlen, szerény emberi, tudós-tanári egyéniségét tanítványai őrzik.

Külföldiek — magyarul

Szegeden nagyon sok külföldi tanul. *Liza (Király Erzsébet)* Szlovéniából érkezett hozzánk, magyar szakos.

— *Miért jöttél Magyarországra, hiszen az újvidéki egyetemen is lehet magyarul tanulni?*

— Az igaz, csak hogy egyszerűen a kiejtés, másrészt a szókincsemen meglátszana, hogy nem magyar nyelvű környezetben tanulok. S többen mondták, milyen magas színvonalú itt az oktatás, és nekem fontos jól és szépen beszélni magyarul.

— *Sikerült már megbarátkozni Szegeddel?*

— Eleinte elég nehezen ment, de most már sok barátom van, szeretek itt lenni. A tanulás sem köt le annyi időt, mint az első hónapokban. Több idő jut a kikapcsolódásra, szórakozásra.

— *Hogyan fogod felhasználni magyar nyelvtudásodat otthon? Szlovéniában van lehetőség a tanításra, vagy máshol kell majd elhelyezkedned?*

— Nálunk az általános iskolákban kötelező magyarul tanulni, sőt, már a középiskolákban is bevezették. Az a baj, hogy nagyon kevés a tanár, újságíró, tolmács, és nem elég az utánpótlás sem. Már régen az a vágyam, hogy újságíró legyek, ezt szeretném megvalósítani az egyetem elvégzése után. Sokat írtam már a jugoszláv lapokba magyarul, a szlovéniai Népújságnál szeretnék majd dolgozni, ha sikerül.

Dorzsán Batzav és *Zsámé Cendenzodnom* Mongóliából érkeztek, negyedévesek, szintén magyar szakon. Annak ellenére, hogy már ötödik éve vannak nálunk, látszik, mennyire nehéz nekik a kiejtés, a beszéd. Meg is kérték, írjam meg feltétlenül: „A magyar nyelv a legnehezebb a világon!” Nekik legalábbis...

— *Miért éppen Magyarországot választottatok?*

— Mérnök szerettem volna lenni, és úgy hallottam, itt nagyon jó a mérnökképzés — kezdi *Ceden*. — Nálunk minden külföldre felvételző valamilyen minisztériumhoz tartozik, így mi, Batzav barátommal eredményeink alapján a külügyminisztériumhoz kerültünk. Budapesten volt egyéves nemzetközi előkészítő, utána kerültünk ide Szegedre. Nem tudtuk milyen lesz, de most már jobban érezzük magunkat, mint a fővárosban.

— *Mire tudjátok felhasználni a magyar nyelvet, ha befejeztétek a tanulást. Hogyan tudjátok azt az előnyt, ha nem is behozni, de legalább csökkenteni, amivel a magyar anyanyelvűek rendelkeznek. Itt például a magyar irodalomra gondolok. Arany János vagy József Attila nektek teljesen ismeretlen, amikor tanulni kezdtek róla.*

— A külügyminisztériumhoz tartozunk, valószínű, hogy diplomáciai pályán fogjuk felhasználni magyar nyelvtudásunkat. Ehhez persze nagyon jól meg kell tanulnunk a nyelvet, mert más szakmánk nincs, ez lesz az egyetlen végzettségünk. Az is biztos, hogy állást csak Ulan-Bátorban fogunk kapni, így mindketten nagyon messze kerülünk otthonról.

— Tényleg nagyon nehéz egy számunkra új nyelv történetét, nyelvtanát, irodalmát ilyen komoly szinten elsajátítani. Az irodalom vizsgákra, szigorlatokra még a magyar anyanyelvű diákok sem tudják elolvasni a rengeteg kötelezőt, mi örülünk, ha legalább rendesen megismerjük a nagy írókat, költőket, de hogy mindent elolvasni? Próbálja meg egy magyar diák, mondjuk mon-

gól — fejezik be nevetve a beszélgetést.

Somphan Laoszból érkezett Szegedre, elsőéves biológus hallgató. Rajta látszik a legjobban, hogy még csak ismerkedik a magyar nyelvvel, sok a gondja vele.

— *Laoszból a biológusnak készülök jönnék Magyarországra, vagy csak véletlen, hogy most többen is itt tanultok?*

— Nem véletlen, a biológusok, biokémikusok és általában a mezőgazdasággal foglalkozók jönnek ide. Nem tudni előre, hogy mi lesz az egyetem elvégzése után, ott fogunk dolgozni, ahol a legnagyobb szükség lesz ránk. Lehet, hogy biológuskutatóként, de valószínűbb, hogy a gyakorlati életben.

— *Milyen Szeged? Nincsen még honvágyatok, hiszen ez egy egészen más világ, mint a tiétek.*

— Nagyon szép város Szeged, már megszoktunk itt, Magyarországon. Jártunk már Pécsért kirándulni, Miskolcon építőtáborban, ismerkedünk az itteni élettel. Otthonról 3—4 naponta kapok levelet, én is sűrűn írok, de a hazamenésről az egyetem végéig csak álmodhatunk. Nagyon drága az út — körülbelül 40 ezer forint — és az állam nem tudja biztosítani. Ezért csak négy és fél év múlva leszek újra otthon, legalábbis remélem... Ezt azért tettem hozzá, mert egyelőre nagyon nagy problémát jelent a nyelv, sokat kell tanulni. Szabad időnk nem is nagyon van, sokat kell még a nyelvtanulással küszködnünk. Szerencsére „élő-szótárak”, csoporttársaink, barátaink sokat segítenek, így egy kicsit könnyebben megy — mondja *Somphan*, és szalad vissza focizni. Mert mindig ők sem tanulják a „világ legnehezebb nyelvét”.

MÓRÓCZ KÁROLY

Ságvári diákok sikerei

Az Országos Tanulmányi versenyen a József Attila Tudományegyetem Ságvári Endre Gyakorló Gimnáziumának tanulói kimagasló eredményeket értek el.

Az Országos Tanulmányi verseny francia nyelvi döntőjébe a francia tagozatos osztályok diákjai közül összesen kilencen jutottak be, a legjobb tíz közé pedig négyen: *Hegedűs Éva* (első helyezett), *Selmei Györgyi*, *Földes Klára* és *Pálfi György*. Felkészítő tanáruk: *Kovács Béla* volt. A négy gimnazista felvételi vizsga nélkül folytathatja tanulmányait az egyetem francia szakán, és kéthetes franciaországi jutalomutazáson vehet részt.

A Magyar Rádió Ki tud többet Franciaországról? elnevezéssel indított vetélkedőjén a Ságvári Gimnázium három csapata megszerezte az első három helyezést. Az első helyezett csapat tagjai: *Deli Mária*, *Gécseg Zsu-*

zsanna, *Hegedűs Györgyi*. Felkészítő tanáruk: *Józsa György* szakvezető tanár volt. A második és harmadik helyen egy negyedik osztályos csapat (tagjai: *Földes Klára*, *Hegedűs Éva*, *Serfőző Magdolna*) és egy harmadik osztályos csapat (tagjai: *Bakos Tamás*, *Harmath Csaba*, *Kovács Zolt*) végzett holtversenyben.

Az Országos Tanulmányi versenyen kémiából harmadik helyen végzett *Fekete Zoltán* harmadik osztályos tanuló. Felkészítő tanára: *Molnár Istvánné dr. volt*.

A *Budó Agoston* emlékére rendezett megyei fizikai feladatmegoldó versenyen szintén a Ságvári Gimnázium tanulói szereztek meg az első helyeket. A másodikok versenyében *Gaizer Tamás*, a harmadikosokéban *Hudi István*, a negyedikészekében pedig *Kurusa Árpád* bizonyult a legjobbnak.

